

◀ **KUVA 1.** Kimalainen meden keruussa – yksinkertaiskukkaiset daaliat ovat pölyttäjien mieleen. Valokuva: Elina Luiro, 2023.

Kimalaisen tarina

Elina Luiro

Kimalainen-kirjontapaketti on suunniteltu osana DIY-kirjontapakettien kokonaisuutta, jossa luonnonvärjätty suomalainen villa, pohjoinen luonto ja käsityöperinteen uudistaminen kohtaavat. Tämän kuvion aiheena on pölyttäjä – pieni, mutta tärkeä toimija luonnon monimuotoisuuden verkostossa.

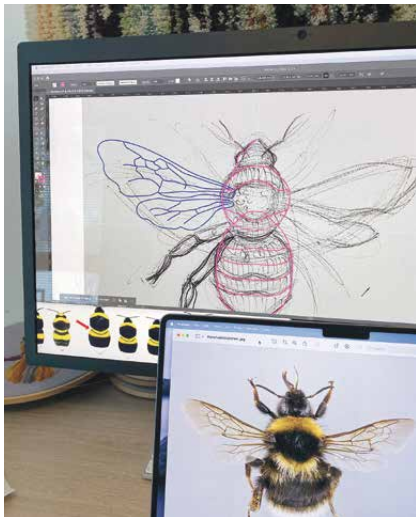
Viime vuosina eurooppalaisessa kestävyyskeskustelussa on siirrytty yhteiskuntien rakenteellista kestävyyttä korostavasta ajattelusta kohti planeetaarisen hyvinvoinnin näkökulmaa. Samoin luonnonsuojelua on vallannut uusi lähestymistapa, jossa yksittäisten lajien suojelusta on siirrytty kohti koko-

naisten ekosysteemien ennallistamistoimia. Villiinnyttämisen (*rewilding*) tavoitteena on palauttaa ekosysteemeille tilaa toimia omien prosessiensa varassa, kaikilla ravintoketjun tasoilla – maaperän mikrobeista pölyttäjiin ja laiduntavista eläimistä aina suurpetoihin (ks. esim. Hawkins ym., 2023). Pienimmätkin toimijat ovat ratkaisevia kokonaisuuden kannalta, sillä ilman pölyttäjiä ei ole siementuotantoa eikä monimuotoisia niittyjä.

Oma arkeni kaupungin pientaloalueen ja metsän rajalla kietoutuu samaan ketjuun. Keväisin istutan puutarhaani perennoja ja hyötykasveja, ja kesällä seuran kasvun ihmettä: daalialla tanssahtelevaa kimalaista (kuva 1), mustaviinimarjapensaassa surisevaa pölyttäjää, hillankukalla pysähtyvää pohjoisen lajia. Olen perustanut luonnonkukkapenkkejä ja jättänyt pihalleni luonnontilaisia nurmilaikkuja, joissa apila saa rauhassa kukkia. Niiden yllä leijuvat kimalaiset ja päiväperhoset ovat osoitus siitä, kuinka pienilläkin valinnoilla voi tukea elonkirjoa.

Kimalaiskuviota suunnitellessani perehdyin Suomessa esiintyviin kimalaislajeihin, kuten korpikimalaiseen, kanervakimalaiseen, pohjankimalaiseen ja lapinkimalaiseen (ks. Paukkunen, 2019; Suomen Lajitietokeskus, n.d.). Erityisesti pohjoisiin oloihin sopeutuneet lajit kiinnostivat minua, sillä arktinen ympäristömme muuttuu ilmastonmuutoksen myötä nopeasti. Lajien levinneisyysalueet siirtyvät, ja osa kylmään ilmanalaan erikoistuneista pölyttäjistä on haavoittuvaisia muutoksille.

Luonnostelin kimalaisen lajikuvien pohjalta ja jatkoin muodon yksinkertaistamista digitaalisesti (kuva 2). Kimalaisen mustan kuviointisävyä tilalle valitsin violetin, jotta hahmo erottuisi mustalta villakangaspohjalta. Pedagoginen taustani vaikutti myös suunnitteluuni: halusin, että kirjontatyö opettaa erilaisia pistoja – ketjupistoa, laakapistoa, solmupistoa ja tikkipistoa – mutta säilyy helposti lähestyttävänä. Siipiin valitsin värjäämättömän, yksisäikeisen Piessan lammastilan pitsilangan, jonka pehmeys ja hentous kysyvät kirjojalta herkkyyttä. Ohjeessa kehoitan kirjojaa lisäksi

◀ **KUVA 2.** Kirjontakuvion suunnittelua luonnosten ja lajikuvien pohjalta. Valokuva: Elina Luiro, 2025.

◀ **KUVA 3.** Ensimmäisten kirjontatestipakettien kokoamista. Valokuva: Elina Luiro 2025.

▼ **KUVA 4.** Tuoteprototyyppien testausta Svefin Leimu-neuleleirillä. Valokuvat: Minna Kovero (vas.), Tatiana Kravtsov (oik.), 2025.

kuvioimaan siipien sisäosan vapaasti, sillä onhan jokainen kirjottu kimalainen oma yksilönsä, kuten luonnossakin (Kuvat 3–5).

Kirjontapaketin kehittelyn myötä ymmärrykseksi kimalaisen keskeisestä roolista on syventynyt. Kimalainen symboloi keskinäisriippuvuutta: niittyjä, jotka tarjoavat ravintoa pölyttäjille, pölyttäjiä, jotka mahdollistavat kasvien lisääntymisen, ja kasveja, jotka puolestaan ravitsevat sekä ihmisiä että muita lajeja. Pitämällä huolta pölyttäjistä pidämme samalla huolta niin perinnemaisemista ja ravintoketjusta kuin planetaarisesta hyvinvoinnista. Ehkäpä kirjottu kimalainen voikin toimia pieninä taiteellisenä villiinnyttämisen eleenä: herkehtää havainnoimaan lähiluontoa ja huomaamaan, kuinka monimuotoisuus rakentuu lukemattomista risteävistä yhteyksistä.

Lähteet

Hawkins, S., Convery, I., Carver, S., & Beyers, R. (toim.) (2023). *Routledge handbook of rewilding*. Routledge.

Paukkunen, J. (2019). *Kimalaisten elintavat ja lajien tunnistaminen*. (Pölyhyöty-hankkeen koulutustilaisuuden esitysmateriaali.) <https://hunaja.net/wp-content/uploads/2023/01/Paukkunen-2019.-Kimalaisten-elintavat-ja-tunnistaminen.pdf>

Suomen Lajitietokeskus. (N.d.). *Kimalaiset – Bombus*. <https://laji.fi/taxon/MX.53474/identification>

▲ **KUVA 5.** Valmis mallikirjonta sekä DIY-paketin langat ja esite. Valokuva: Elina Luiro, 2026.

